

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Технічна естетика та дизайн: міжвідомчий науково-технічний збірник. Київ: КНУБА, 2018. Вип. 14. С. 208–213.

6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.

7. Смочко Н. М., Лужанська Т. Ю., Лепкий М. І. Коворкінг-центр як інновація в умовах нових викликів суспільства. *Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА»*. 2022. Випуск 2(33). С. 307–319.

МАРУЩАК Ярослав Сергійович

ІННОВАЦІЙНИЙ РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: ВІД СУЧАСНОСТІ ДО КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Анотація: В тезах розглядаються методологічні підходи до викладання предмета історія України у зворотній хронології – від сучасності до зародження Київської Русі.

Обґрунтовується значущість такого підходу для формування критичного мислення, національної ідентичності та адаптації історичних знань до сучасних реалій. Аналізуються основні джерела, методи, виклики та перспективи реалізації такого навчального процесу.

Ключові слова: викладання історії, зворотна хронологія, критичне мислення, національна ідентичність, історична ретроспектива, компаративний аналіз, інноваційний підхід, проблемно-орієнтоване навчання, хронологічна деконструкція, архівні джерела, мемуарна література, інтерактивні ресурси, історична причинно-наслідкова логіка, методологічні підходи, педагогічні стратегії.

Сучасні тенденції у викладанні історії України передбачають нові підходи до структурування матеріалу. Один із перспективних методів – вивчення подій у зворотному порядку, тобто від сьогодення до минулого. Цей підхід сприяє розумінню історичної причинно – наслідкової логіки та дає змогу студентам усвідомлювати значення історичних процесів для сучасності.

Зворотна хронологія застосовується у педагогічних методиках для покращення когнітивного сприйняття матеріалу. Її основою є концепція ретроспективного аналізу, що дозволяє учням краще усвідомлювати історичні події як процеси, а не сукупність факторів. [4]

Згідно з дослідженнями Геллера, зворотній підхід у викладанні історії активізує аналітичне мислення та підсилює логічні зв'язки між подіями. Учні починають розуміти сучасні проблеми в контексті історичного розвитку. [1]

Також, виникає необхідність згадати про метод порівняльного аналізу, що дозволяє виявити аналогії між історичними подіями різних періодів. Як приклад,

можна привести наступне, сучасна російсько-українська війна може бути розглянута крізь призму агресії Московії щодо Київської Русі. [3]

При викладанні історії України у зворотній хронології доцільно використовувати широкий спектр джерел:

- Архівні документи: Акт проголошення незалежності України 1991 року, документи Центральної Ради 1917-1918 рр., літописи Київської Русі.

- Мемуарна література: спогади учасників Євромайдану, ветеранів АТО/ООС, «Повість временних літ»

- Археологічні знахідки: матеріали розкопок давньослов'янських поселень.

- Інтерактивні ресурси: цифрові архіви, мультимедійні проекти, такі як, e.g «ЛІКБ», «Електронна бібліотека української літератури»

Також, при вищевказаному підході до викладання історії України, необхідно звернути увагу на методологічні особливості.

Отже, застосування зворотного підходу у викладанні потребує адаптації методів таких як, хронологічна деконструкція, проблемно-орієнтоване навчання, дебати та дискусії.

Щодо хронологічної деконструкції, тут йдеться мова про аналіз сучасних подій із поступовим заглибленням у їхні історичні корені.

В проблемно – орієнтованому навчанні – розгляд історичних подій із поступовим заглибленням у їхні історичні корені.

Дискусійний метод є одним із найефективніших способів навчання, оскільки він залучає студентів до активної участі в обговоренні історичних подій, альтернативних сценаріїв їхнього розвитку та можливих наслідків.

Однак, не зважаючи на очевидні переваги, зворотній підхід має і певні труднощі. П. Іваненко зазначає, що впровадження зворотного підходу в систему викладання історії потребує значного перегляду навчальних програм, затверджених Міністерством освіти та науки України. Стандартні підручники та навчальні плани побудовані за хронологічним принципом, що ускладнює їх адаптацію до нового формату навчання. [2]

Також, важливо згадати про необхідність підготовки викладачів до нового методу навчання.

Але не зважаючи на вищевикладене, цей підхід відкриває можливість для інтеграції міждисциплінарних підходів, що сприятиме глибшому розумінню історичних процесів.

Отже, зворотній підхід до викладання історії України дозволяє не лише осмислити історичні події, а й сприяє формуванню критичного мислення та активної громадської позиції. Методика, що ґрунтується на аналізі сучасних подій з подальшим зануренням у минуле, дає змогу побачити історію як живий процес, що триває і сьогодні.

Список використаних джерел:

1. Геллер, О. "Історична ретроспектива в освітньому процесі". Київ: Наукова думка. 2019р.
2. Іваненко, П. "Традиційні та альтернативні методи викладання історії". Львів: Видавництво ЛНУ. 2023р.
3. Кравченко, В. "Компаративний аналіз історичних подій: методи та підходи". Харків: Освіта України. 2020р.
4. Новикова, Ю. "Сучасні педагогічні стратегії викладання історії". Одеса: Педагогічна академія. 2021р.

МАСЛЕННИКОВ Дмитро Ігорович

**ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ**

Одним із головних завдань вищої освіти в контексті сучасної динаміки професійної підготовки студентів є розвиток індивідуальних творчих якостей як найефективнішого способу підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Тому сприяння креативності студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки та виховання фахівців ВНЗ, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності новітні досягнення науково-технічного і культурного прогресу.

Сучасний стан підготовки фахівців у ВНЗ вимагає пошуку нових шляхів удосконалення їх теоретичної підготовки, підготовки до самостійної креативної роботи і, головне, засобів і методів підготовки випускників ВНЗ до практичної та професійної діяльності.

Креативність студента – це процес формування нового і специфічного поєднання якостей особистості, що передбачає включення особистості в цей процес. Сучасні вчені з'ясували, що креативність – це не те, що дає людям природа, а те, що набувається в процесі навчання та виховання. Там, де починається самостійний пошук нових рішень, де приймаються нові й оригінальні форми дослідження, сучасні й раціональні шляхи вирішення теоретичних і практичних завдань, там починає розвиватися справжня креативність студента.

Творчий процес сприяє створенню нових продуктивних видів діяльності або нових способів їх реалізації, що виходять за межі знання. Креативність здійснюється на основі єдності евристики і логіки. Як свідомо розвивати креативність студентів? Слід зазначити, що обов'язковою умовою прояву креативності є вдосконалення логічного мислення. І як поштовх для розвитку в наших студентів тих якостей, які вже притаманні великим і успішним людям у різних пізнавальних сферах, можна виділити ряд узагальнених якостей.

КРАМСЬКА Зоя Михайлівна Діяльності майбутнього вчителя початкової школи	252
КРИВДА Вікторія Ігорівна Роль викладача закладу вищої освіти в розвитку креативного мислення здобувача	258
КУЧЕРЕНКО Микола Петрович Креативність у вищій медичній освіті: шлях до формування інноваційного потенціалу та професійного зростання майбутніх медиків	259
КУШНЄРЬОВА Марина Олександрівна Формування креативного мислення здобувачів освіти під час навчання іноземної мови	263
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Технологія реалізації ігрової роботи з «дітьми вулиці»	265
ЛИСТОПАД Олексій Анатолійович, ЛИСТОПАД Наталя Леонідівна Педагогічний коучинг як засіб інтенсифікації розвитку креативного потенціалу здобувачів освіти	270
ЛИГОЦЬКИЙ Дмитро Ігорович Розвиток креативності як ресурс інноваційного потенціалу в спорті	275
LISONOR Alla Formation Of An Innovative Thinking Style In Future Designers Through Project-Based Learning	279
ЛИТОВЧЕНКО Ольга Василівна Креативність як ключ до успішної логопедичної корекції	281
ЛЮБИМОВА Світлана Анатоліївна Креативність у перекладі поезії	286
МАКСИМ Оксана Анатоліївна Психолого-педагогічні аспекти розвитку креативності здобувачів вищої освіти у процесі викладання іноземної мови	288
МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна, ГУДАНИЧ Наталія Миколаївна Розвиток креативних здібностей здобувачів вищої освіти в коворкінг середовищі	291
МАРУЩАК Ярослав Сергійович Інноваційний ретроспективний підхід у викладанні історії України: від сучасності до Київської Русі	296
МАСЛЕННИКОВ Дмитро Ігорович Формування креативності студентів у процесі вивчення вищої математики	298
МАТВІЄНКІВ Ольга Степанівна Розвиток креативності студентів у процесі вивчення іноземної мови (англійської) в закладах вищої освіти	301
MEISH Yuliia The Impact Of Teaching Mathematical Disciplines To Technical Specialty Students On The Development Of Creativity Of Skilled Professionals	304
МОВЧАН Валентина Іванівна Інтерпретація творів мистецтва як засіб розвитку креативного мислення майбутніх учителів початкових класів	308
МОРГУН Олександра Олександрівна Розвиток креативності у підготовці перекладачів англійської та китайської мов: психолого-педагогічні аспекти інноваційного підходу	310